

Izložba fotografija Stoljeće Habsburgovaca. Fotografije jednog imperija 1848-1916, Muzej grada Zagreba

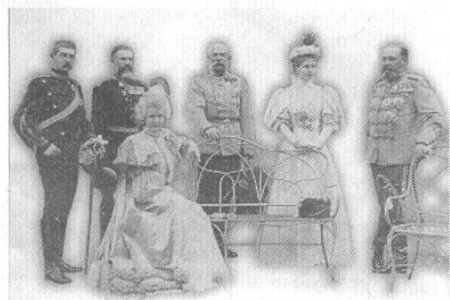
Imperij uzvraća i sjećanjem

Uz vedute i genre-scene tipične za Prag, Beč, Budimpeštu, Šibenik ili tršćansku luku s kraja 19. stoljeća, izloženi su i neki od portreta kraljevske obitelji te pripadnika bečkog umjetničko-kulturnog kruga i intelektualaca

Zagreb se, od 5. srpnja do 9. rujna, našao u itineraru izložbe *Stoljeće Habsburgovaca. Fotografije jednog imperija 1848-1916* pod zajedničkim nazivnikom zemalja i naroda koji su dio povijesti proveli pod habsburškom krunom, kao svojevrsni europski *melting pot*. Gostujuća izložba povezuje mnoge od metropola i gradova u čijoj je lokalnoj povijesti vladavina jedne od najmoćnijih europskih dinastija ostavila duboki trag. Uz Beč, tu su i Prag, Budimpešta, Trst, Sarajevo i Krakow, da spomenemo samo neke.

Arhivi se otvorili!

Ova izložba povijesniodokumentarnih fotografija nastala je u suradnji Muzeja grada Zagreba i arhiva Fratelli Alinari. Inače, Fratelli Alinari, Istituto di Edizioni Artistiche, najstariji je i najveći fotografski arhiv u Italiji, osnovan još kada je fotografija bila posve nov medij, a njezin razvojni put nije se mogao predvidjeti davne 1852. u Firenci (dio raznovrsnih aktivnosti te institucije odvija se u renesansnoj Palazzo Rucellai). Alinari sa svojim opsežnim fotografskim arhivom (u njemu se čuva oko milijun i pol povijesnih fotografija i negatifa), aktivno djeluje u okviru muzeja, izdavačke kuće i laboratorija.

Namjera je autora izložbe, naime, prikazati europskoj publici različite aspekte života za vladavine cara i kralja Franje Josipa I.

Usredotočena na događaje, urbani pejzaž i povijesne ličnosti, izložba kroz fotografsku prizmu ilustrira političku, kulturnu i socijalnu klimu razdoblja u okviru *habsburškog mita*. Njezin lajtmotiv je dinastija (i njezin veliki utjecaj na svim razinama), koja je više od šest stoljeća vladala narodima velikih kulturnih i političkih razlika, religija i jezika, pod jednim središnjim simbolom.

Politika, atentati...

Ličnost samog cara Franje Josipa I, uz političku dinamiku i dramatične događaje koji su pratili njegovu vladavinu, vežu nesretne obiteljske okolnosti — atentat na brata Maksimilijana u Meksiku, gubitak voljene carice Elizabete von Wittelsbach zvane Sissi, samoubojstvo sina Roberta te konačno ubojstvo careva nećaka i nasljednika na prijestolju Franje Ferdinanda u Sarajevu 1914. Konceptijski i sadržajno sastoji se od dva dijela — izložba o razdoblju vladavine Habsburgovaca, a u prizemlju muzeja nalazi se ništa manje zanimljiv izbor iz zbirke fotografija Muzeja grada Zagreba kustosa Slavka Šterk. Neprocjenjiva je dokumentarna vrijednost povijesnih fotografskih slika (iako je većina fotografija manjih dimenzija pa je zbog toga potrebno malo više pozornosti).

Uz vedute i genre-scene tipične za Prag, Beč, Budimpeštu, Šibenik ili tršćansku luku s kraja 19. stoljeća, izloženi su i neki od portreta kraljevske obitelji te pripadnika bečkog umjetničko-kulturnog kruga i intelektualaca (na primjer Gustav Klimt i Sigmund Freud). Ako vas zanima urbanizam, možete vidjeti i pojedine momente u izgradnji nekih od mostova i arhitektonskih spomenika europskih metropola.

Gradanstvo i obiteljska povijest

Zagrebačka fotografija u doba Habsburgovaca, odnosno u posljednjoj četvrtini 19. stoljeća, doživljava prve ozbiljnije epizode. Simultano s ekonomskim i kulturnim razvojem grada pojavljuju se i stalni fotografski atelijeri u Zagrebu i drugim manjim urbanim sredinama, jer privlače strance (Nijemce i Čehe), koji se ubrajaju među pionire fotografije kod nas. Uvijek na tragu Beča i Budimpešte, tadašnji Zagreb jačanjem gospodarskih ustanova, ponajprije banaka i štedionica, dobiva i niz kulturnih odrednica — Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti, Hrvatsko narodno kazalište, Maticu hrvatsku, Strossmayerovu galeriju, drugim riječima temelje današnjega kulturnog života. Slikovno je dokumentiran i jedan od najvećih pothvata i urbanističkih smjernica Zagreba druge polovice 19. stoljeća, a to je izgradnja kompleksa Zelene potkove.

Gradanstvo s ojačanom svijesću za vlastitu obiteljsku povijest glavni je naručitelj portreta i pozer u zagrebačkim atelijerima (portret Izidora Kršnjavog). Franjo Pommer jedan je od prvih korisnika Deziderijeva formata, posjetnice, čiju ulogu poslije preuzima tzv. *cabinet*-portret, nešto većih dimenzija. Uz neke od ključnih točaka povijesne jezgre Zagreba, katedrale prije nego što je srušen dio obrambenih zidina ispred nje, može se saznati kako je izgledala zagrebačka sinagoga ili Vlaška ulica prije više od sto trideset godina.

Iva Brezovečki-Biđin